

Deltagare på tre internationella nivåer

Olof Ruin

Statsvetenskapliga Förbundet är anslutet till tre organisationer som på var sin nivå av världssamfundet täcker ämnet statsvetenskap i alla dess delar på samma sätt som vårt förbund gör för Sveriges del. En nivå är den nordiska. Ett nordiskt statsvetenskapligt förbund (Nordic Political Science Association) bildades 1975. Nästa nivå är den europeiska med European Consortium for Political Research (ECPR) som hade bildats fem år tidigare. En tredje nivå slutligen är den globala med International Political Science Association (IPSA) bildat redan 1949. Min avsikt med denna uppsats är inte att försöka skildra utvecklingen av vårt förbunds relationer till dessa tre organisationer utan jag har valt ett mera självbiografiskt betraktelsesätt och begränsar mig till minnen av egen aktivitet på de tre nivåerna.

NORDEN

Under den första efterkrigstiden upplevde jag att svensk statsvetenskaps kontakter med världen utanför oss framförallt begränsade sig till det övriga Norden. Samtidigt gjorde dessa kontakter många av oss medvetna om att ämnet i Sverige präglades av större inåtvändhet än det tycktes göra i några av våra grannländer. Detta hängde förmodligen samman med att statsvetenskapen hos oss hade lång tradition som självständig disciplin medan det vetenskapliga studiet av politik mera nyligen kommit att etableras vid några av våra grannländers universitet. Därför kände man kanske där ett större behov av impulser utifrån den övriga världen än i Sverige. Indirekt bidrog denna större utåtvändhet hos en del nordiska kolleger också till att öka vår förtroenhet med statsvetenskapen utanför Norden.

De samnordiska aktiviteterna inom ämnet tog sig olika former under åren fram till 1975 när det som sagt bildades ett gemensamt nordiskt förbund. Själv kom jag inte att bli särskilt aktiv i det men under åren dessförinnan fick jag en ganska god insyn i det som skedde på nordisk nivå. Min minnesbild är känsla av stark professionell gemenskap. Man kände väl till kolleger i de andra nordiska länderna, man träffades i olika konstellationer och på olika regelbundet återkommande konferenser, man

talade i dessa sammanhang i regel också sitt eget språk. Att förstå danska framstod inte, om jag får uttrycka mig litet tillspetsat, så svårt som det nu förefaller göra för många i en yngre generation och därtill kom att flera centrala finskspråkiga statsvetare väl behärskade svenska. Man behövde inte tillgripa engelskan som sitt kommunikationsmedel vilket i sin tur befordrade en känsla av speciell gemenskap.

Central i dessa relationer var norrmannen Stein Rokkan, professor i sociologi och jämförande politik i Bergen. Han var under 1960- och 70- talen den utan tvekan mest kände nordiske statsvetaren i världen med en intensiv bredd i sin forskning. Han hade hemhörighet både i politisk filosofi och modern samhällsvetenskaplig teknik, han rörde sig över olika sekler och territorier, han var både makro- och mikroinriktad i sina analyser och han var framförallt starkt komparativ i sin forskning. Han hade också en speciell känsla för Sverige och dök ofta upp i Stockholm, stor och tung och litet ovårdad, med en fickalmanacka som var oformligt tjock med adresser, vilka han gärna delade med sig av, till statsvetare över hela världen. Två sekreterare hemma i Bergen sände också på begäran ut kopior av intressanta papers som ständigt strömmade in till honom. Själv född på Lofoten framstod han som ”kosmopoliten från periferin”. Ute i Europa förde han, fick jag småningom lära mig, obehindrat diskussioner på engelska, franska eller tyska med statsvetarkolleger eller med hovmästare när det gällde val av viner eller patéer på restauranter som vi besökte.¹

ECPR

Stein Rokkan tog tillsammans med Jean Blondel vid University of Essex och Serge Hurtig, som i sju år varit sekreterare för IPSA, initiativ till det som blev ECPR. Man ville befordra komparativ forskning på europeisk nivå samtidigt som man också upplevde att statsvetenskapen generellt sett hade lägre standard i Europa än i USA. Man fick ekonomiskt stöd från Ford Foundation. Det konstituerande mötet skedde i New York i maj 1970 och den första stora ECPR-konferensen i Europa ägde rum i München samma år. Stein Rokkan valdes till första ordförande i styrelsen och en av dem som tidigt engagerade sig i projektet var Jörgen Westerståhl från Sverige. Att alla Sveriges statsvetenskapliga institutioner omgående anslöt sig till denna nya tvärnationella sammanslutning berodde inte minst på det förtroende man hyste för dessa två.

Mitt eget direkta engagemang i ECPR började med att jag vid en stor-konferens i Mannheim 1973 utsågs till medlem av den nämnd inom organisationen som hade till uppgift att administrera olika ”workshops”; utnämningen presenterades som en kompensation för att ingen svensk blivit invald i styrelsen (The Executive Committee) för dess andra mandatperiod. Under de två följande treåriga mandatperioderna – under åren 1976–82 – blev det så min tur att sitta i denna styrelse. Jag fick under dessa år en god insyn i allt som blev igångsatt och utvecklat under ECPR:s första decennium. Över 80 statsvetenskapliga institutioner i Europa hade anslutit sig till organisationen. Man hade startat tidskriften *European Journal of Political Research*; man ordnade varje sommar en kurs i samhällsvetenskaplig teknik vid University of Essex i Colchester där sekretariatet var förlagt; man tog initiativ till komparativ forskning och publicerade böcker; man etablerade en ”data information service”. Framförallt kallade man varje år samman europeiska statsvetare till en storkonferens, en ”joint sessions”. Dessa konferenser brukade mot slutet av min tid i styrelsen ha över 300 deltagare anmälda och ett tjugotal olika arbetsgrupper upprättade.

Samtidigt som ECPR:s första decennium på detta sätt framstod som framgångsrikt fanns det, kom jag småningom att märka, också en del obalanser och spänningar i verksamheten även om dessa var mycket mindre än de jag senare skulle uppleva inom IPSA. En obalans hade regional karaktär. Organisationen dominerades till en början av statsvetare från Nordeuropa, England, Tyskland och Nederländerna medan Frankrike var sämre företrätt och många sydeuropeiska institutioner överhuvud inte alls ansökt om medlemskap. Stora ansträngningar gjordes att bredda detta medlemskap, men samtidigt fanns också oro för att inmarschen av sydeuropeiska statsvetare med ofta mindre professionell kompetens kunde komma att sänka kvaliteten i organisationens verksamhet. En annan spänning inom ECPR, som ibland också kunde märkas, var mellan dem som företrädde stora respektive små länder liksom mellan dem som inte ville hålla sig enbart till engelska utan även använda franska eller tyska. Vi från små språkområden blev lätt irriterade över detta och menade att bara ett av de stora europeiska språken borde utnyttjas i våra diskussioner. Slutligen uttrycktes ibland också besvikelse över att några prestigiosa universitetsmiljöer – Oxford var en sådan – visade sig vara tämligen ointresserade av ECPR liksom att några enskilda välkända europeiska statsvetare höll sig borta från organisationen. De hade sina egna internationella nätverk.

Det skämtades ofta under min tid i ECPR:s styrelse att organisationen var styrd av ett antal oligarker. Stein Rokkan hade uppenbarligen varit en av dem men han drog sig småningom tillbaka och dog sommaren 1979. En annan var Jean Blondel som fungerade som en verkställande direktör till dess att engelsmannen Ian Budge tog över. Blondel förenade i sin person kultur och temperament präglade av Frankrike och en forskningssyn präglad av anglosaxisk samhällsvetenskap. Holländaren Hans Daalder var partiforskaren som yttrade sig klokt och med förtjusning talade sin perfekta engelska. Tysken Rudolf Wildenman hade skapat en framgångsrik samhällsvetenskaplig institution i Mannheim. Han var tämligen skral som ordförande för ECPR men hade samtidigt den stora fördelen att ha goda relationer till Volkswagen-stiftelsen som trätt in som viktig finansiär av vår verksamhet. Dessa oligarker var duktiga på många sätt men ibland kunde jag ändå bli trött på deras later och brist på elementär sammanträdesteknik.

Mitt eget ansvarsområde under min styrelsetid inom ECPR var att samordna de olika forskar- och arbetsgrupperna inom organisationen och komma med förslag till nya. Jag vill till slut bara nämna ett initiativ som jag tog vid storkonferensen i Berlin 1977 och som jag är litet stolt över. Det rörde genusinriktad forskning. En arbetsgrupp kallades samman som skulle syssla med kvinnors ställning i politiken, ett ämnesområde inom statsvetenskapen som vid denna tid föreföll försummat. Flera av de forskare som möttes inom ramen för denna arbetsgrupp fortsatte att samarbeta även efter Berlinkonferensens slut. Samarbetet ledde bland annat till publiceringen ett knappt decennium senare av boken *Unfinished Democracy. Women in Nordic Politics* med Elsa Haavio-Mannila, Drude Dahlerup, Maud Eduards och andra som utgivare.²

IPSA

Under tiden 1982–88 – d.v.s. under två mandatperioder – var jag på uppdrag av Nordiska Förbundet ledamot av IPSA:s styrelse (The Executive Committee). En rotationsprincip tillämpades mellan de nordiska länderna och under dessa år var det alltså Sveriges tur att företräda dem i statsvetenskapens globala sammanslutning. Före mig hade Elis Håstad, Gunnar Heckscher och Jörgen Westerståhl haft detta uppdrag och efter mig kom Daniel Tarschys att under detta sekel inneha det i sex år.

IPSA:s verksamhet, som alltså hade pågått i över trettio år när jag inträdde i styrelsen, var mindre mångfacetterad än ECPR:s. En uppgift,

kanske den viktigaste, var att vart tredje år anordna en kongress med möjlighet för statsvetare från hela världen att mötas socialt och att delta i olika diskussioner. Kongresserna anordnades under min tid i ledningen i Rio de Janeiro 1982, i Paris 1985 och i Washington, D. C. 1988. En annan uppgift för IPSA var att godkänna bildandet av olika världsomspännande forskargrupper. Man gjorde därvidlag en skillnad mellan ”study groups” och ”research committees”; de förra fick maximalt existera i sex år och därefter antingen avvecklas eller omvandlas till en regelrätt ”research committee”. Initiativet till dessa olika grupper kom nästan alltid från statsvetare ute på fältet och grupperna förutsattes vara aktiva inte bara i anknytning till de vart tredje år återkommande kongresserna utan även under tiden däremellan. En tredje uppgift slutligen hade sedan länge varit att utge publikationen *The International Political Science Abstracts* som erbjöd sammandrag från ett stort antal statsvetenskapliga tidskrifter. År 1980 startades IPSA:s egen tidskrift som gavs namnet *International Political Science Review*.

IPSA:s styrelse valdes av ett råd, The council, som omfattade företrädare för alla de anslutna organisationerna. Omsättningen inom själva styrelsen var snabb. Mandatperioden för den som valdes till ordföranden var inte längre än tre år; vederbörande satt dock i regel kvar i styrelsen i ytterligare tre år. En långliggare tycktes ändå den sovjetiske representanten Georgii Shakhnazarov vara; han hade suttit i styrelsen i redan sex år när jag inträdde i den och han kom att förbli kollega till mig under hela min tid. Den jämförelsevis snabba omsättningen av ledamöter hade som följd att många inom styrelsen var ganska okunniga om ställningstaganden och överväganden som tidigare gjorts liksom om IPSA:s verksamhet överhuvud taget. Kontinuiteten representerades under min tid i stället av generalsekreteraren John Trent från Kanada. Han hade tillträtt 1976 och kom att fungera i denna befattning i sammanlagt tolv år.

Spänningarna inom en världsomspännande organisation som IPSA var naturligt nog större än de jag hade upplevt i en regionalt avgränsad organisation som ECPR.

Min första erfarenhet av en spänning hade jag fått redan före mitt inträde i själva styrelsen. Sommaren 1976 hade Pär-Erik Back och jag, på uppdrag av Statsvetenskapliga Förbundet, haft att företräda Sverige i IPSA:s råd. Vid detta möte valdes den välkände och tämligen självupptagne amerikanske statsvetaren Karl Deutsch till ny ordförande. Han uttryckte, efter det att han blivit vald, öppet oro för att IPSA:s anseende som

professionell organisation skulle hotas om man vid sin sammansättning av styrelsen alltför mycket skulle tänka bara på rättvis fördelning mellan olika länder och regioner. God statsvetenskap fanns enligt hans mening i huvudsak bara i Nordamerika och Västeuropa. Han föreslog därför att han själv skulle få rätt att komplettera styrelsen med tre välkända statsvetare i avsikt att upprätthålla god professionell standard i ledningen av IPSA. De tre personer han tänkte sig var Erik Allardt från Finland, Arend Lijphardt från Nederländerna samt Richard Rose från Storbritannien. Alla tre var i och för sig väl meriterade, men själva förslaget att ägna sig åt denna typ av särbehandling i en organisation, som skulle vara världsomfattande, väckte berättigat ogillande. Förslaget avslogs.

Deutschs oro för professionell urholkning av IPSA var inte minst riktad mot en växande inmarsch av statsvetare från den s.k. tredje världen. Det ironiska var att IPSA sex år senare kom att hålla sin kongress just på södra halvklotet, alltså i Rio de Janeiro. Organisationens nye ordförande, den stormrike brasilianaren Candido Mendes, försummade inte heller att framhålla det djupt symboliska i den plats där vi hade vår kongress. En speciell IPSA-flagga i grönt och blått hade skapats; det gröna förklarades vara u-ländernas färg och det blå markerade ” den himmel som välver sig över oss alla”. Vi fick höra en mångmiljonär tala för den fattiga tredje världen och berätta för oss statsvetare från den s.k. rika världen att nu tar en tidigare förtrampad och försummad del av ämnet över. Jag kan inte låta bli återge ett utdrag från min dagbok om den kongressmiljö som vi några dagar varit inneslutna i:

Konferensen ägde rum i en skyskrapa i Rios centrum som Candido Mendes äger. Den hade gjorts i ordning i stort sett för denna konferens; många rum var ännu ofärdiga. Han äger latifundior. Hans farfarsfar stod staty nära skyskrapan och uppe på 43:de våningen där vi hade vårt council-sammanträde och såg ut över hela Rio, hade han hunnit hänga upp släktporträtt från 1830-talet på de nakna väggarna under de knappt inskruvade taklamporna. Han äger hotellkedjor. Han äger ett företag som producerar grammofonskivor; på en av luncherna hade en grammofonskiva lagts ut som gåva på varje stol. Den stora avskedsfesten för kongressens drygt 1 000 deltagare hölls på yacht-klubb där han visst också var en av ägarna. Vi strömmade in på plastmattor av gräs, en tältduk, fastknuten vid palmer, var spänd över oss och ett hundratal småbord var uppställda kring en stor swimmingpool med ett speciellt hedersbord för Candido. Gäster strömmade till, fick drinkar och skövlade fruktuppsättningar. Candido, som var värd, anlände själv först vid elvatiden. Då dukades salladerna fram och en stund senare dansade en Riokarneval i miniatyr in: vackra

ljusbruna halvnegresser, steppande män och kvinnor i djärva, våldsamma och omfångsrika paljetterade dräkter med långa släp i grönt, rött, gult etc. Sambatoner dunkade en timme, alla dansade vid kanterna av den stora bassängen. Professorerna var omtumlade av samba och exotiska söta drin- kar och en varm tropisk himmel.

Karl Deutschs oro för utvecklingen inom IPSA kom väl inte att besannas lika litet som Candido Mendes föreställning om en annorlunda balans mellan i- och u-värld. Problemet förblev ändå levande. Det gällde ständigt att finna en rimlig balans mellan en önskan att befordra ämnets utveckling i tredje världen och ändå se till att statsvetare i disciplinens gamla kärn- områden inte drog sig undan världsorganisationen i känsla av profession- nell försämring som följd av medlemskårens breddning.

En benägenhet att hålla sig utanför IPSA kunde ibland märkas inom amerikansk statsvetenskap. Man var ”sig selv nok”. Det skall dock til- läggas att American Political Science Association lade ner ett stort arbete som organisatör av världskongressen i Washington D.C. 1988. Samtidigt höll APSA en egen kongress i staden. Stämningen på de två olika ho- tell, där respektive organisation sammanträdde, var ändå ganska olik. På Sheraton, där IPSA möttes, var det lugnare med diskussioner som täckte breda områden medan stämningen på Hilton, som härbärgerade APSA, föreföll mera intensiv. Där trängdes många unga jobbhungriga i korri- dorerna och där fördes många professionellt imponerande diskussioner samtidigt som de ofta kunde beröra ganska begränsade områden och ha en ganska etnocentrisk karaktär.

En konkret erfarenhet av spänningar av regional art inom IPSA hade jag för övrigt själv haft fyra år före denna kongress. Det gällde att i april 1984 välja ny ordförande efter Klaus von Beyme från Tyskland, som hade verkat som IPSA:s ordförande efter Candido Mendes. Flera europeiska statsvetare var uppställda på förslag till posten, men även en japan, nämligen Kinhede Mushakoji som var vice rektor för FN-universitetet i Tokyo. Diskussionen inleddes med att jag tog mig för att plädера för japanen. I den situation som rådde, när alla de föreslagna framstod som väl meriterade, tedde sig enligt mitt sätt att se en rotation mellan världsdelar som ett värde i sig. Instämmanden följde från företrädare för Afrika, Asien och Latinamerika. Några av europé- erna i kretsen antydde ändå att jag med min plädering förrått den region som jag själv tillhörde. Kanske motsvarade mitt beteende, tänkte jag på efteråt, sättet på vilket många svenskar brukade uppträda i globala sammanhang vid denna tid. Kinhede Mushakoji blev vald till ny ordförande.

En annan typ av spänningar som kunde uppstå inom IPSA hade klar politisk karaktär. Dessa skall ha varit mycket påtagliga under efterkrigstidens första decennier och speglade då de motsättningar som rådde mellan väst och öst inom världspolitiken. Ett eko av dem hade nått mig redan under mina studentår när IPSA 1955 förlade sin tredje världskongress till Stockholm. Herbert Tingsten, nu mindre som professor i statskunskap och mer som stridbar chefredaktör för DN, ogillade djupt att företrädare för Sovjetunionen överhuvud fick närvara och yttra sig vid en vetenskaplig kongress som hölls i Sverige. Drygt tjugo år senare bestämde sig IPSA för att ytterligare och uttryckligen överskrida den järnridån, som länge delat världen. Man lät sin kongress 1979 äga rum i själva Moskva. Beslutet, som togs före min tid i styrelsen, skall dock ha väckt visst motstånd. En del amerikanska statsvetare skall också ha uteblivit och i Moskva skall förvåning ha uttryckts över alla paneldiskussioner som ordnades kring Lenins tänkande. Men ingen nationell organisation bojkottade ändå denna kongress och någon censur utövades inte heller över det tusental av uppsatser som strömmade in.

Min egen erfarenhet av väst-östbaserade spänningar inom IPSA blev inte stora eftersom de i huvudsak klingat av när jag själv drogs in i organisationens verksamhet. Men att de ändå existerade märkte jag redan när jag deltog i rådsmötet 1976. Karl Deutsch föreslog, efter att han valts till ordförande, att en lista till förmån för val av en israelisk representant i styrelsen skulle få tas upp till behandling fastän den kommit in för sent. Den ryska delegationen markerade klar irritation, understödd av andra, över detta försök till avsteg från gällande regler. Och ännu åtta år senare, trots ett ytterligare förändrat världspolitiskt läge, märktes en väst-öst typ av spänning när en ny ordförande för IPSA skulle väljas efter Klaus von Beyme. En av de européer som var uppställda på förslag var polacken Jerzy Wiatr, som en tid suttit i styrelsen. Den ryska delegationen förklarade prompt att han var oacceptabel eftersom han var "revisionist".

Två gånger under min tid i ledningen för IPSA sammanträdde för övrigt styrelsen på orter som varit en del av det gamla sovjetväldet. I mars 1985 möttes vi i Zagreb och blev fortfarande undervisade, ofta med tolkning från kroatiska, om allt det märkliga som Tito gjort för denna region. Våren 1988 träffades vi i Moskva på inbjudan av vår vice president Sasnazarow som påstods stå Gorbatsjov nära. Han själv och två andra tillkallade forskare talade om situationen i det ryska samhället och om de politiska och ekonomiska reformer som övervägdes i syfte att uppnå mer demokrati. Ändå åberopades Lenin ofta och man sade sig också vilja återgå till den anda som rått

under hans tid. Ej heller räknade man med att andra partier än det kommunistiska skulle komma att bli accepterade även om möjlighet skulle kunna erbjudas att välja mellan olika kandidater inom detta enda parti. Beskeden noterades med förvåning av några av oss andra inom IPSA:s styrelse.

Några gånger märktes också spänningar av politisk art som inte var direkt kopplade till efterkrigstidens motsättningar mellan väst och öst. I samband med att en representant för Kina blev invald i styrelsen markerade statsvetare från Taiwan upprördhet. Man ogillade inte bara att det egna landet hade förbigåtts utan även att den nyinvalde kinesen uppfattades företräda hela Kina medan de från Taiwan sades representera bara den egna ön. I samband med en diskussion om bildande av ett förbund av arabiska statsvetare inom IPSA yrkade några araber på att det i ett sådant förbunds stadgar också skulle finnas med en formulering om ”kamp mot sionismen”. IPSA:s styrelse var helt enig om att inte acceptera en medlemsorganisation med en sådan allmänpolitisk målsättning i sina stadgar.

Spänningar som skulle ha bottnat i statsvetenskapliga miljöers olika storlek, oavsett region och politisk inriktning, upplevde jag egentligen inte under min tid i IPSA. En tillstymmelse till en sådan, som direkt berörde mig själv, märktes kanske ändå när vi hade att utse ny ordförande efter Kinhede Mushakoje. Tre kandidater var föreslagna: Seymour Martin Lipset från USA, Gulliermo O'Donnell från Argentina och jag själv från Sverige. I den första omgången slogs Lipset ut och i den andra Olof Ruin. Lipset uttryckte efteråt i ett privat samtal förvåning över resultatet och betonade att han hade uppfattat sig som huvudkandidat i och med att han representerade den största statsvetenskapliga gemenskapen i världen. Naturligtvis kan hans reaktion, oavsett denna amerikanska bakgrund, också ha bottnat i känsla av att han var den professionellt främste av de tre uppställda kandidaterna. Och hade han en sådan känsla var den väl inte helt obefogad!

Det återstår för mig att också säga något om det ansvarsområde som var mitt inom IPSA. Under min första treårsperiod i styrelsen var jag ledamot av det utskott som hade att administrera mångfalden av forskargrupper; under min andra period fungerade jag som utskottets ordförande. Det fanns vid mitt avsked från styrelsen 16 ”study groups” och 29 ”research committees” i arbete. Denna mångfald täckte de flesta forskningsområden som vid denna tid framstod som aktuella inom statsvetenskapen. Nu framstår en del av dessa områden redan som mindre angelägna medan andra tvärtom kommit att tilldra sig mer uppmärksamhet. Jag tänker i detta avseende särskilt på en forskningsgrupp som definierade sitt område

som studiet av ”regeringsmakten organisation”, av det som ofta kallades *Governance*. Den utmärkta tidskrift, som också bär detta namn och som har svenska statsvetare i sin redaktionskommitté, räknar just sin upprinnelse till denna grupp. Den leddes under min tid av Colin Campbell vid Georgetown University och av den av svensk politik intresserade Guy Peters vid University of Pittsburg.³

EN AVSLUTANDE REFLEXION

ECPR framstår väl i dag som den för svensk statsvetenskap viktigaste av tre organisationer, verkande på var sin internationella nivå, som jag för egen del fått möta. Detta är naturligt och riktigt. Men samtidigt vill jag ändå avsluta denna återblick med att uttrycka ett vemod, såsom jag redan gjorde i början av dessa erinringar, över att det enbart nordiska i statsvetenskapligt samarbete i hög grad förefaller ha minskat i betydelse. Detta är självfallet igenting unikt för statsvetenskapen utan gäller även andra universitetsämnen liksom framförallt politiken generellt. Vidare vill jag uttrycka oro för att det vetenskapliga språk som vi numera använder i svensk statsvetenskap, också i någon mån påskyndat av vårt ECPR-medlemskap, i så hög grad blivit enbart engelska. Vi skall självfallet i stor utsträckning publicera oss på detta språk men vi får samtidigt inte försumma vårt eget. Helt befängt kan det också bli när man i rent interna sammanhang – såsom i meddelanden eller seminariediskussioner – börjar använda sig av engelska. Vi har också ett ansvar för att upprätthålla svenskan som ett forskningsspråk och vi har framförallt som statsvetare en skyldighet att kunna förmedla våra forskningsresultat till samhället på ett språk som de flesta medborgare i landet väl förstår.

Noter

- 1 Om Stein Rokkan se t.ex. *Stein Rokkan – Statesman of the Social Sciences*, ISSC World Social Science Forum, Bergen, 2009.
- 2 Om ECPR se Newton, K. & Boncourt, T., 2010. *The ECPR's First Forty Years 1970–2010*. Colchester: ECPR Press.
- 3 Om IPSA se Boncourt, T., 2009. *A History of the International Political Science Association*. Québec: The International Political Science Association.